

Календарно-тематичне планування
«Я досліджую світ. 3 клас» (всього 105 год.)

Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О. Я. Савченко.

Підручник: Грушинська І.В. «Я досліджую світ» : підруч. для 3 кл. закладів загальної середньої освіти. Частина 1 / І.В. Грушинська, З.М. Хитра. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2025. — 160 с.: іл.

Грушинська І.В. «Я досліджую світ» : робочий зошит для 3 кл. закладів загальної середньої освіти. Частина 1 / І.В. Грушинська, З.М. Хитра. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2025. — 80 с.: іл.

Грушинська І.В. «Мої досягнення. Тематичні діагностувальні роботи з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» : зошит для 3 кл. закладів загальної середньої освіти. / І.В. Грушинська, З.М. Хитра. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2025. — 48 с.: іл.

І семестр (48 годин)

№	Дата	Тема уроку	Очікувані результати	Сторінки підручника <i>Частина 1</i>	Сторінки роб. зошита <i>Частина 1</i>
Наше перше дослідження «Людина» Тиждень № 1 Людина – частина природи					
1		У чому неповторність людини?	<i>має уявлення про унікальність (неповторність) кожної людини; досліджує зміни, що відбуваються з тілом людини, і своїм тілом; розрізняє фізичний та розумовий розвиток людини; вимірює з допомогою дорослих свої зріст та масу; порівнює відбитки пальців; описує свій ріст і розвиток;</i>	§1 с.5	с.3

			<i>формулює висновок, що життя кожної людини становить велику цінність;</i>		
2		Що об'єднує людей зі світом живої природи?	<i>має уявлення про людину як частину живої природи; визначає ознаки, що є спільними з іншими живими істотами; характеризує умови, які необхідні людині для життя; встановлює позитивні й негативні впливи природних чинників на життя людини;</i>	§2 с.7	с.5
3		У чому полягають відмінності між людиною і тваринами?	<i>має уявлення про властивості, що притаманні лише людині; розпізнає спільні та відмінні ознаки між людиною та тваринами; порівнює спільноти тварин та людей; описує різні способи поведінки живих істот; характеризує здібності та вміння, що притаманні лише людині; визначає умови, які необхідні для гармонійного розвитку людини; формулює висновок про відмінності між людиною і тваринами;</i>	§3 с.9	с.6
Тиждень № 2 Потреби людини					
4		Від чого залежить твоє здоров'я?	<i>має уявлення про чинники здоров'я, здоровий спосіб життя; пояснює вплив основних природних та соціальних чинників на здоров'я; називає правила здорового способу життя; уміє спостерігати за показниками свого здоров'я та розвитку; дотримується правил здорового способу життя;</i>	§4 с.11	с.9

5		Що тобі необхідно для життя?	має уявлення про потреби людини; називає приклади матеріальних та духовних потреб людини; пояснює особливості поведінки людини пов'язані з її духовними потребами; висловлює оцінні судження щодо своїх потреб та потреб інших людей; співпрацює в групах для досягнення спільних цілей; дотримується встановлених правил поведінки серед людей;	§5 с.12	с.11
6		Чому людина має працювати?	має уявлення про різні види діяльності людини, працю та професії людей; називає приклади різних типів професій «людина-людина», «людина-техніка», «людина-природа», «людина-мистецтво»; порівнює фізичну та розумову працю людини; пояснює особливості творчої праці людини; висловлює оцінні судження щодо своїх здібностей до певного виду праці; формулює висновок про те, що праця є правом і обов'язком кожної людини;	§6 с.14	с.13
Тиждень №3 Прагнення людини					
7		Для чого потрібне вміння вчитися?	має уявлення про уміння вчитися; визначає чинники успішності навчання (бажання, організованість, здібності, наполегливість); встановлює зв'язок між умінням вчитися та досягненням людиною успіху в житті; дотримується порад для успішного навчання; володіє прийомами планування робочого часу, тренування уваги, зосередженості, пам'яті;	§7 с.16	с.15

8		Які риси характеру допомагають досягати успіху?	<i>має уявлення про характер людини; розпізнає позитивні та негативні риси характеру; описує риси свого характеру, власні захоплення, те що відрізняє особу від інших; визначає вплив характеру на поведінку людини; формулює висновок про вплив характеру на здоров'я людини;</i>	§8 с.17	с.17
9		Як розвивати свої творчі здібності?	<i>має уявлення про творчість, творчі здібності людини; називає приклади різних типів творчих здібностей; визначає чинники розвитку творчої уяви людини; досліджує свої творчі здібності; дотримується рекомендацій для розвитку своїх творчих здібностей;</i>	§9 с.19	с.19
Тиждень № 4 Правила співжиття					
10		Навіщо потрібно вміти спілкуватися?	<i>має уявлення про вміння спілкуватися, жестову мову, ввічливі слова; визначає чинники успішності спілкування між людьми; доречно вживає ввічливі слова у різних ситуаціях; висловлює оцінні судження щодо різних видів спілкування; не порушує права інших дітей, виявляє і засуджує вчинки, які ображають або принижують інших; дотримується правил культурного спілкування;</i>	§10 с.21	с.21
11		Як можна вирішувати конфлікти?	<i>має уявлення про конфлікти та способи їхнього вирішення; визначає причини виникнення конфліктів; називає приклади ввічливих слів; досліджує свої вміння запобігати конфліктам; порівнює доброзичливе та агресивне спілкування;</i>	§11 с.22	с.22

			<i>уміє</i> запобігати конфліктам; <i>дотримується</i> правил культурного спілкування;		
12		Застосовуємо знання щодня	<i>діагностує та оцінює</i> результати навчальних досягнень свого першого дослідження «Людина»	§ 12 с.24	с.23 – роб зошит Зошит «Мої досягнення» с.4
Наше друге дослідження «Люди і нежива природа» Тиждень № 5 Природа — частина навколишнього світу.					
13		Чому природа — це невіддільна частина навколишнього світу?	<i>Має</i> уявлення про природу. Як невіддільну частину навколишнього світу; <i>розрізняє</i> поняття «природа», «навколишній світ» і «довкілля»; <i>усвідомлює</i> значення природи для життя людини; <i>встановлює</i> , коли діяльність людей приносить користь людини, а коли – шкоду; <i>висловлює оціночне судження</i> про незмінність і об'єктивність дії законів природи;	§ 13 с.26	с.28
14		Що називають тілами (об'єктами), а що — явищами природи?	<i>називає</i> об'єкти неживої й живої природи; <i>розрізняє поняття</i> : «об'єкт» і «тіло» неживої й живої природи та предмет, зроблений руками людини; <i>встановлює</i> належність тіл (об'єктів) до неживої й живої природи; <i>пояснює</i> належність тіл до природних й неприродних – штучних, рукотворних предметів; <i>має</i> уявлення про речовини, природні явища; <i>визначає</i> належність природних явищ до неживої й живої природи;	§14 с.28	с.29

			наводить власні приклади тіл (об'єктів), предметів і природних явищ;		
15		Яке обладнання допомагає досліджувати природу?	<i>називає</i> методи пізнання природи; <i>характеризує</i> різноманітність живої і неживої природи; <i>визначає</i> роль допитливості у процесі дослідження природи і навколишнього світу; <i>розуміє</i> роль природи в житті людини <i>усвідомлює</i> необхідність дослідження природи і роль органів чуття в процесі дослідження природи; <i>уміє спостерігати</i> за об'єктами неживої й живої природи; <i>пояснює</i> значення дослідів і вимірювань у процесі пізнання природи; <i>володіє</i> первинними навичками дослідження природи;	§15 с.29	с.31
Тиждень № 6 Сонце — джерело життя на Землі					
16		Як Сонце здійснює вплив на Землю?	<i>Має</i> уявлення про зорю – Сонце та інші тіла Сонячної системи; <i>пояснює</i> роль Сонця як джерела життя і енергії на Землі; <i>розпізнає</i> добовий і річних рухи Землі; <i>розуміє</i> поняття про основні сторони горизонту (світу); <i>уміє</i> визначати сторони горизонту за допомогою Сонця; <i>досліджує</i> значення Сонця в настанні пір року на Землі;	§16 с.32	с.33

17		Які явища в неживій природі залежать від Сонця?	<i>називає</i> Сонце основним природним джерелом світла і тепла на Землі; <i>має уявлення</i> про вплив Сонця на всі природні явища на Землі; <i>встановлює</i> визначальну роль Сонця у формуванні погоди і природи; <i>розуміє</i> залежність показників погоди: температури, хмарності, опадів, вітру від розташування Сонця; пояснює, чому природні умови на Землі не скрізь однакові;	§17 с.33	с.33
18		Як Сонце впливає на живу природу?	<i>має уявлення</i> про вплив Сонця на живу природу; <i>розуміє</i> роль Сонця як найважливішої умови, необхідної для нормального росту й розвитку всіх живих істот; <i>уміє</i> досліджувати експериментальним шляхом вплив світла й тепла на розвиток росли; <i>пояснює</i> вплив сонячних світла й тепла на річну й добову активність тварин; <i>висловлює оцінні судження</i> щодо сезонних змін в житті природи;	§18 С.33	с.34
Дізнаємося більше про водну оболонку Землі Тиждень № 7 Планета «Вода»					
19		Чому вода — найзагадковіша речовина на Землі?	<i>називає</i> , де міститься вода на Землі; <i>має уявлення</i> про воду як найпоширенішу речовину на нашій планеті й воду – (універсальний) розчинник; <i>розпізнає</i> три (агрегатні) стани води; <i>досліджує</i> переходи води із рідкого в твердий і пароподібний стани; <i>встановлює</i> умови, за яких вода переходить з одного стану в інший;	§19 с.35	с.36

			<i>досліджує</i> стани води й розчинність речовин у воді експериментальним шляхом; <i>висловлення критичного судження</i> щодо загадковості властивостей води;		
20		Де на Землі міститься солонина та прісна вода?	<i>має уявлення</i> про воду як газово-сольовий розчин і її гіркувато-солоний смак; <i>розрізняє</i> прісну й солону воду; <i>встановлює</i> , де на Землі міститься прісна вода; <i>розуміє</i> цінність прісної води; містяться солонина й прісні води; <i>називає</i> , які води належать до поверхневих, підземних, льодовикових; <i>розповідає</i> , як утворюються опади;	§20 с.37	с.37
21		Чому відбувається колообіг води в природі?	<i>має уявлення</i> про те, що до складу живих організмів входить вода; <i>пояснює</i> , чому воду вважають найпоширенішою речовиною на Землі; <i>доводить</i> , що вода знаходиться в неперервному русі; <i>описує</i> колообіг води в природі як безперервний замкнутий процес переміщення води на земній кулі;	§21 с.38	с.38
Тиждень № 8 Значення води					
22		Яке значення має вода для природи?	<i>має уявлення</i> про водну оболонку Землі й Світовий океан та його вплив на всі природні процеси на нашій планеті; <i>називає</i> чотири океани і окремі моря та моря, що омивають береги України; <i>визнає</i> , що більшість організмів на Землі – водні; <i>розуміє</i> цінність води для природи; <i>висловлює</i> оцінює судження про значення води для неживої й живої природи нашої планети.	§22 с.40	с.39

23		Яке значення має вода для життя людей?	<i>має уявлення про використання води людьми в побуті та для виробництва; встановлює, які водойми є в Україні й у своєму рідному краї; називає шляхи надходження води в оселі людей в місті і селі; показує на карті моря, річки й інші водойми України; визначає способи економного використання води;</i>	§23 с.40	с.39
24		Як люди використовують енергію води на суходолі та в морі?	<i>має поняття про енергію її використання і значення в житті людей; розповідає про отримання енергії, завдяки роботі рухомої води в давнину і в наш час, пояснює, що таке ГЕС, походження слів «енергія» і «гідроенергія»; розуміє, що рухома вода Світового океану містить невичерпний запас енергії;</i>	§24 с.41	с.40
Тиждень № 9 Охорона води					
25		Як відбувається забруднення води?	<i>розуміє, що вода – це безцінне природне багатство Землі; встановлює найголовніші джерела забруднення води і водойм на землі; має уявлення, яку загрозу несе людство забруднення вод, зокрема питної; описує джерела забруднення води: шкідливі й отруйні речовини, нафта, промислові відходи, стічні води, добрива й інші хімікати, сміття, що потрапляють у водойми і становлять небезпеку; пояснює, яку загрозу для «здоров'я» планети несе подальше забруднення води;</i>	§25 с.43	с.42

26		Як потрібно охороняти воду від забруднення?	<i>розповідає</i> про шкоду, яку завдає забруднення води природі й людям; <i>має уявлення</i> про самоочищення – здатність водою самостійно відновлювати чистоту води; <i>аналізує</i> , де відбуваються даремні витрати води в побуті; <i>визначає</i> шляхи припинення даремних витрат води і її забруднення;	§26 с.44	с.43
27		Застосовуємо знання щодня	<i>оцінює</i> результати навчальних досягнень про водну оболонку Землі	§27 с.45	с.44 – роб зош Зошит «Мої досягнення» с.8
Дізнаємося більше про «ОДЯГ» ЗЕМЛІ — ПОВІТРЯ Тиждень 10. Властивості та склад повітря					
28		Які властивості має повітря?	<i>має уявлення</i> про повітря і повітряну оболонку Землі; <i>досліджує</i> властивості повітря експериментальним шляхом; <i>володіє</i> навичками постановки дослідів; <i>пояснює</i> результати дослідів; <i>застосовує</i> знання про властивості повітря в повсякденному житті;	§28 с.46	с.46
29		Як властивості та склад повітря впливають на природу Землі?	<i>продовжує досліджувати</i> властивості повітря експериментальним шляхом; <i>пояснює</i> , як властивості повітря впливають на природу Землі; <i>описує</i> , як властивість повітря погано проводити тепло допомагає рослинам і тваринам переживати зниження температури;	§29 с.47	с.46

			<i>розуміє</i> , що повітря – це суміш газів; <i>знає</i> склад повітря, <i>пояснює</i> значення повітря для процесу; дихання; визначає роль зелених рослин як постачальників кисню в повітря;		
30		Як вітер впливає на природу Землі?	<i>встановлює</i> причину виникнення вітру, його напрямок і силу; <i>пояснює</i> роль вітру в розподілі температури й опадів на Землі; <i>розповідає</i> про значення вітру в запиленні й поширенні рослин, здатності тварин до польоту; <i>описує</i> винайдення і різноманітність літальних апаратів; <i>усвідомлює</i> , що завдяки атмосфері Землі, в якій є кисень, існує життя	§30 с.49	с.47
Тиждень № 11 Вітер і погода					
31		Які зміни приносить вітер у довкілля?	<i>має уявлення</i> , як від напрямку вітру залежить погода; <i>розповідає</i> , які зміни погоди приносять північний, південний, східний і західний вітри; <i>досліджує</i> , якими бувають показники сили і швидкості вітру;	§31 с.51	с.49
32		Як люди «товаришують» із вітром?	<i>має уявлення</i> про використання сили вітру в давнину і у наш час; <i>розуміє</i> , що енергія вітру є невичерпною й відновлюваною; <i>пояснює</i> , що таке ВЕС – вітрові електростанції та їхнє застосування; <i>розповідає</i> про види спорту й розваги, пов’язані з вітром;	§32 с.52	с.50

33		Які прилади допомагають досліджувати погоду?	<i>пояснює зміст поняття «погода», показники погоди; розкриває взаємозв'язок між положенням Сонця і погодою; уміє користуватися термометром, визначати бали хмарності, характер опадів, встановлювати напрямок вітру, вимірювати глибину снігового покриву;</i>	§33 с.53	с.50
Тиждень № 12 Охорона повітря					
34		Як забруднення повітря впливає на здоров'я?	<i>визнає, що повітряну оболонку потрібно оберегати від забруднення; називає основні джерела забруднення повітря у своєму краї; досліджує стан забруднення повітря в своєму найближчому доквіллі; встановлює, що належить до забруднювачів повітря в своєму місті чи селі; усвідомлює, що без повітряної оболонки – атмосфери, не можуть існувати живі істоти, їм необхідне чисте повітря;</i>	§34 с.55	с.52
35		Як охороняти повітря від забруднення?	<i>висловлює міркування щодо важливості чистого повітря для збереження здоров'я; має уявлення про застосування новітніх природозберігальних технологій і фільтрів-уловлювачів для уникнення забруднень повітря; знає про відповідальність органів державної влади за дотриманням законів охорони природи; висловлює переконання, що спалювання сміття, трави, листя бур'янів шкодить природі й людям;</i>	§35 с.56	с.53

			<i>усвідомлює, що рослини виділяють і атмосферу кисень, сприяють її очищенню;</i>		
36		Застосовуємо знання щодня	<i>оцінює результати навчальних досягнень про повітряну оболонку Землі</i>	§36 с.58	с.55 – роб зошит Зошит «Мої досягнення» с.12
Дізнаємося більше про ТВЕРДУ ОБОЛОНКУ ЗЕМЛІ Тиждень 13. Гірські породи та корисні копалини					
37		Із чого складається тверда оболонка Землі?	<i>має уявлення про гірські породи як природні тіла, що вкривають поверхню землі й знаходяться у її глибинах; називає приклади гірських порід і мінералів; уміє розрізняти найпоширеніші гірські породи й мінерали; встановлює, що гірська порода граніт складається із трьох мінералів; розуміє зміст вислову «зовнішня тверда оболонка Землі»;</i>	§37 с.59	с.57
38		Що таке корисні копалини і як ти можеш їх досліджувати? (урок 1)	<i>має уявлення, що корисні копалини - це гірські породи і мінерали, що їх використовують люди для своїх потреб; розпізнає найпоширеніші корисні копалини, з якими</i>	§38 с.60	с.58
39		Що таке корисні копалини і як ти можеш їх досліджувати? (урок 2)	<i>стикається в щоденному житті; розуміє зміст слів: геолог, геологічна розвідка, родовище, відкритий кар'єр, бурова установка; пояснює, що спосіб видобування корисних копалин залежить від стану, в якому вони перебувають; досліджує властивості корисних копалин за такими показниками: стан, колір, блиск, твердість, щільність, сипкість, розчинність у воді тощо;</i>	§39 с.60	с.58

			<i>висловлює критичне судження щодо використання корисних копалин у майбутньому;</i>		
Тиждень № 14 Застосування корисних копалин					
40		Де в побуті застосовують корисні копалини?	<i>має уявлення про поділ корисних копалин на групи в залежності від їхнього застосування; називає паливні (горючі), рудні (металічні) й нерудні (неметалічні) корисні копалини; розкриває їхнє значення в житті людини; досліджує, з яких корисних копалин виготовлені предмети, що використовуються в побуті;</i>	§40 с.63	с.61
41		Чи можуть вичерпатися запаси корисних копалин?	<i>має уявлення про корисні копалини як будівельні матеріали, мінеральну сировину й джерела енергії; розуміє, що для виготовлення цегли, скла, бетону чи посуду, використовують пісок і глину; знає, що метали виплавляють із руд; встановлює, значення солей як мінералів, необхідних для приготування їжі для людей і мінеральних добрив для рослин; дотримується думки про вичерпність і не відновлюваність запасів корисних копалин на Землі і в Україні; доводить, що енергія Сонця води й вітру належать до відновлюваних невичерпних природних ресурсів; висловлює критичне судження щодо можливості відновити або створити нові поклади корисних копалин в наш час;</i>	§41 с.64	с.62
42		Чому корисні копалини потрібно використовувати ощадливо?	<i>розпізнає умовні позначення корисних копалин на карті України; має уявлення, на які корисні копалини багата Україна;</i>	§42 с.65	с.63

			<i>називає</i> великі промислові видобувні і переробні центри нашої країни; <i>пояснює</i>, як впливає на стан природи видобування корисних копалин; <i>досліджує</i>, які існують способи ощадливого використання природних копалин;		
Тиждень № 15 Ґрунт — особлива прикмета планети Земля					
43		Чим ґрунт відрізняється від гірської породи?	<i>встановлює</i> відмінність між поняттями: ґрунт, земля і гірська порода; <i>має уявлення</i> про походження ґрунту із гірських порід; <i>пояснює</i> зміст понять: «ґрунт», «родючість», «перегній - гумус»; <i>розуміє</i>, що поживними речовинами в ґрунті називають мінеральні солі, необхідні для живлення рослин; <i>доводить</i>, що ґрунт має ознаки й неживої, й живої природи, адже до його складу входять гірські породи й різноманітні живі організми; <i>усвідомлює</i>, що чорноземи є природним багатством України;	§43 с.67	с.65
44		Як дослідити склад ґрунту й визначити умови, необхідні для рослин? (урок № 1)	<i>досліджує</i> склад і властивості ґрунту експериментальним шляхом; <i>доводить</i>, що в ґрунті містяться повітря, вода, пісок, глина й перегній; <i>має уявлення</i> про чинники ґрунту, що забезпечують умови, необхідні для росту і розвитку рослин;	§44 с.69	с.66
45		Як дослідити склад ґрунту й визначити умови, необхідні для рослин? (урок № 2)		§45 с.69	с.66
Тиждень № 16 Родючий ґрунт — запорука врожаю					

46		Яке значення має ґрунт для природи й життя людей?	<i>усвідомлює</i> значення ґрунту для отримання врожаїв культурних рослин; <i>доводить</i> , що ґрунт — безцінне природне багатство Землі; <i>розкриває думку</i> про взаємопов'язаність між ґрунтом та іншими чинниками природи: повітрям, водою, рослинами, тваринами й людьми на Землі	§46 с.70	с.68
47		Як підтримувати та поліпшувати родючість ґрунту	<i>описує</i> , яку роль посідає ґрунт в історії людського суспільства; <i>називає</i> умови, за яких ґрунт може відновлювати та підвищувати свою родючість; <i>усвідомлює</i> думку про те, що ґрунт утворюється тисячоліттями, а втрачає родючість за декілька років; <i>розуміє</i> , що люди повинні дбати про охорону ґрунту, виявляючи до нього шанобливе ставлення; <i>уміє пояснити</i> зміст мудрих народних висловлень про родючу землю – ґрунт;	§47 с.71	с.69
48		Застосовуємо знання щодня	<i>оцінює</i> результати навчальних досягнень про тверду оболонку Землі	§48 с.72	с.71 – роб зошит Зошит «Мої досягнення» с.16